

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *A főváros alkalmazottai*

Forrás:

Nepszava

Bp

1923. 4. 8.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

352.08

Hely

Idő

"1923"

Személy

Hely

352.08

1923

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

A főváros alkalmazottai.

*

A mi elvi meggyőződésünk az, hogy a hivatal a közönség kiszolgálója, olyannak kell tehát lennie, hogy a lakosságot alaposan és gyorsan szolgálhassa. Mentől kevesebb akta, mentől kevesebb szaladgálás, mentől kevesebb formasság és minél több, minél gyorsabban elintéztettség. Ez a mi kívánságunk és ennek megfelelően azt tartjuk, hogy a hivatalokat csak a szükséghez képest szabad szaporítani és nem a hivatalnokok kedvéért; a csekélyszámu hivatalnok szorgalmasan és becsületesen végezze a munkáját, de gondoskodni kell arról is, hogy a hivatalos gondokon kívül más gondok: kenyér, lakás és ruha gondjai ne terheljék az alkalmazottakat. Fogyasztani kell a hivatalnoksereg számát azért is, mert fizetésük és ellátásuk sokba kerül a köznek, de azért is, hogy az ügyek vitele egyszerűbben menjen és például egy vállalkozói ajánlat elintézése ne száz kéz dolga legyen. Az elbocsátásnál azonban ne a kiskeresetű és szükséges munkaerők nagy tömegei szenvedjenek, hanem inkább azokat a nagyfizetésű és fölösleges, magas tisztviselői állásokat szüntessék meg, amelyek csak parádéra valók. Az alkalmazottak elbocsátásánál a társadalmi szolidaritás azt parancsolja, hogy először gondoskodni kell újabb munkaalkalmokról és csak azután következhettek be az elbocsátás. Ha előre elkészítik a nyugdíjba távozó főhivatalnokok számára a részvénytársasági igazgatói és vezérigazgatói karosszékeket, ne bocsássák el a „kisebb népség” százait se hirtelen az üres nagyvilágba.

Mind ezek az elvi meggyőzések csak általánosságban vonatkoznak a közalkalmazottakra. Budapest főváros közigazgatása az ország megcsónkulásával nem csónokult meg. A lakosság száma nagyobb, mint volt. A háború és a béke fájdalmas következményei egész sereg új hivatali tettek szükségessé. A fővárosnak tehát nincsenek fölösleges alkalmazottai. Az 5492 közigazgatási alkalmazott, a 3350 tanító, 168 orvos és a 20.000 közüzemi alkalmazott azonban olyan rengeteg kiadást jelent az adózó lakosságra nehezedő 11 milliárd koronával, hogy itt is nagyon helyén volna, ha a bevezetésben hangsúlyozott elvi szempontokat érvényesítenék. A közigazgatás annyira bonyolult, az ügyeket annyira „aktaszerűen” kezelik, az „akták” olyan „teker-térfés” „utakon” futnak száz állomást, amíg elintéztet „ügy” lesz ismét belőlük, hogy nem mi, hanem egyik kurzusvezető férfi nevezte ezt a hivatali rendszert dzsungelnek, azaz őserdőnek, ahol sötétség, posvány, vadállatok vannak és ahol alig lehet eligazodni.

A fölösleges aktázással lefoglalt munkaerőket ezer más helyen sok szükséges munka várná. Ha végigmegyünk egy városi folyosón, azt látjuk, hogy minden magasabb hivatalnoknak külön szobája, külön előszobája, külön gépirónóje, külön altisztje van. A legtöbbnek még azonkívül titkárnja is titkárnő szobával. Mit dolgozik egy ilyen nagyfizetésű ember és az ő egész kiséréte, a legkevesebb négy ember, legkevesebb négy szobában? Az altiszt utbaigazítja a „feleket”, a titkár megcsinálja az aktát, a kisasszony legépele, a nagyúr: „aláír”. Ha a folyosókon nem tizesztendős, hanem frissebb utmutatótáblák lennének, ha a titkár ur megtanulná a gépirást, akkor a kisasszony hasznosabb munkára mehetne, az altiszt fölszabadulna és a nagyúr — nyugdíjba mehetne; a négy szobából pedig három lenne üres.

A foglalkoztatás és munkabeosztás körül is kell, hogy bajok legyenek. Állandó a panasz az ügyek torlódása miatt. Mindenki tudja, hogy a fővárosnál valóban sok a munka. De nem hallgathatjuk el azt a tapasztalatunkat, hogy ahova csak benyitunk, a kisasszonyok délelőtt tízóráznak, délben villásreggeliznek, kilenctől két óráig manikűröznek, a tisztviselők dohányoznak és társalognak, az altisztek a lisztperciók, cipőkedvezmények és egyéb ellátási bajok miatt folytatnak keserves és elkeseredett vitákat.

Ismételjük, itt a felsőbb ellenőrzésben, a munkabeosztásban van a hiba és még abban, hogy az alkalmazottak nem tudnak lelkésedni a munkájukért és nem végzik szeretettel a földadatukat. A hivatali kötelességszeretetet megbénítja a családi gond, a kenyérgond és a lakásnyomorúság. Ereki az egyik közelmúlt közgyűlésen kikiáltotta, hogy a főváros alkalmazottainak fizetése kitesz 925 milliót, készpénzségélye 2 milliárdot és 800 milliót, természetbeni járandósága 2 milliárdot tesz ki. Ezek hatalmas számok, ha mint kiadási tételek terhelik a fővárost. De ha azt vizsgáljuk, mi jut ebből egy-egy alkalmazottra, nagyon megértjük azt a mélabut, azt a kedvetlenséget, azt a gondterhelt arcot, amivel ügyes-bajos dolgainkat a városi háza kisemberei hányják-vetik, huzzák-vonják a bürokrácia életrovidítő parancsai szerint.

Egy számtiszt havi pénzfizetése 13 évi szolgálat után 12.000 korona. Egy polgári iskolai tanító 28 év után 17.000 koronát kap. Ezt kiegészíti a természetbeni kedvezmény. Ez először

is: sohasem elég. Másodszor: mindig rossz. A kedvezményes lisztből készült kenyér a legtöbb hónapban nem tart ki négy napnál tovább. Megromlik. Valahol elrejtett, megdohosodott, évekig raktáron tartott lisztek keverednek a kedvezménybe és ötödnapra penészes, nyálkás, büzös lesz a „közalkalmazotti keserű kenyér”. Ritka eset, ha az ellátásos krumpli egy negyedét, mint sarat, szemetet, csirát, újabb egy negyedét mint beteg vagy fagyos részt nem kell kidobni. A ruhakedvezmény olyan silány minőségű szövetet nyújt, hogy egy békebeli kabát mellett négy kedvezményes nadrág is tönkremegy s a négy kedvezményes vásárlás árából egy finom minőségű nem kedvezményes szövetet is vásárolhatott volna a főváros boldog alkalmazottja.

Hogy a főváros főintézői mennyire nem ismerik a mai élet nehézségeit, arra legjellemzőbb a tanácsnak az a legutóbbi végzése, amely szerint az adóhivataloknál 80 új állást szerveztek havi 9000 korona fizetéssel. Hogyan él meg, miből él meg az ilyen alkalmazott, kérdezzük mi. A főváros urainak egyéb gondjaik vannak. Ők elfeledték ezt megkérdezni.

A főváros alkalmazottainak mai fizetése és ellátása mellett igazán nem lehet ambiciózus, serény, lelkes munkát várnunk. A bürokratikus rendszer mai dzsungelében hónapokra és évekre eltemetkeznek a lakosság legsürgősebb érdekei. És a mai munkabeosztás és munkafegyelem mellett nem remélhetünk gyors elintézését, legföljebb ha manikürös kaesókat és tizórait majszoló éhes tisztviselőket.

Addig pedig hiába szavalnak a magánlakásokat lefoglaló hivatalok ellen a városatyák, amíg a városházán is éppen négyszerannyi helyiségben hivataloskodnak a főváros közönségének kiszolgálói, mint amennyire a gyors és eredményes munkálkodás szükségük volna.